מנורת המאור — ח' בעשיית המצוה מממון היתר

השער הח': בעשיית המצוה מממון היתר ולא מממון אסור. כמה היא רצויה ומקובלת המצוה לפני הב"ה כשהיא מיגיע כפיו של אדם, וכמה היא נמאסת בעיניו כשהיא מגזל ומחמס. כדגרסינן במ' סנהדרין ר' אליעזר בן יעקב אומר, הרי שגזל חטין וטחנן ולשן ואפאן והפריש חלה, כיצד זה מברך, אין זה מברך אלא מנאץ, שנא' (תהלים י, ג) ובוצע ברך נאץ ה'. ואע"פ שיוצא בה ידי חובתו, היא מצוה הבאה בעבירה. כדגרסינן בפ' לולב הגזול בשלמא יום טוב ראשון, דכתיב (ויקרא כג, מ) ולקחתם לכם, אמר רחמנא משלכם, והאי לאו דידיה הוא, אלא יום טוב שני מאי טעמא לא, אמ' ר' יוחנן, משום דהויה מצוה הבאה בעבירה, שנא' (משלי כא, כז) זבח רשעים תועבה. וגרסי' במדרש כי ה' אוהב משפט שונא גזל בעולה. משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שהיה עובר על בית המכס. אמ' לעבדיו, תנו מכס למוכסין. אמרו לו, אדונינו המלך, כל המכס שלך הוא. אמ' להם, ממני ילמדו הכל ויתנו מכס. כך אמ' הב"ה, ממני ילמדו בני ויבריחו עצמן מן הגזלה, כי אני ה' אוהב משפט וגו'.